

Infosivu

Rotusyrjintälain nojalla tehdyt kantelut

Mikä on rotusyrjintälaki (Racial Discrimination Act)?

Australian liittovaltion rotusyrjintälaki (*Racial Discrimination Act 1975 (Cth)* ("RDA")) tekee rotuun, ihonväriin, syntyperään, kansalliseen tai etniseen alkuperään tai maahanmuuttaja-asemaan perustuvasta epäsuotuisasta kohtelusta lainvastaista.

Sen mukaan myös rotuviha on lainvastaista.

Milloin tätä lakia voi käyttää?

Rotusyrjintälakia voi käyttää oikeudenmukaisen kohtelun saamiseksi monilla julkisen elämän alueilla:

- **Työllisyys** – työpaikan saaminen, työn ehdot ja edellytykset, koulutus, yleneminen, irtisanominen.
- **Koulutus** – yksityiseen tai julkiseen kouluun, opistoon tai yliopistoon kirjoittautuminen tai niissä opiskelu.
- **Asuminen** – talon tai huoneiston vuokraus tai osto.
- **Palvelujen saaminen tai käyttäminen** – kuten pankki- tai vakuutusasiat, valtion virastojen palvelut, liikenne- tai televiestintäpalvelut, asiantuntijapalvelut, kuten asianajajien, lääkäreiden tai yrittäjien tarjoamat palvelut, ravintoloiden, kauppojen ja viihdetapahtumapaikkojen tarjoamat palvelut.
- **Julkisiin paikkoihin pääsy** – kuten puistot, valtion virastot, ravintolat, hotellit tai kauppakeskukset.

Mitä on rotuun perustuva syrjintä?

Rotuun perustuvassa syrjinnässä henkilöä kohdellaan epäsuotuisammin kuin toista samassa tilanteessa olevaa henkilöä hänen rodustaan, ihonväristään, syntyperästään, kansallisesta tai etnisestä alkuperästään tai maahanmuuttaja-asemastaan johtuen. Jos esimerkiksi kiinteistönvälittäjä kieltäytyisi vuokraamasta taloa henkilölle tämän määrätystä rodullisesta taustasta tai ihonväristä johtuen, kyseessä olisi 'välitön syrjintä'.

Rotusyrjintää tapahtuu myös silloin, kun kaikkiin sovellettava sääntö tai periaate vaikuttaa epäsuotuisasti määrättyä rotua, ihonväriä, syntyperää, kansallista tai etnistä alkuperää tai maahanmuuttaja-asemassa oleviin. Tätä kutsutaan 'välilliseksi syrjinnäksi'. Välillistä syrjintää saattaa esimerkiksi olla se, jos yritys kieltää työntekijöitään käyttämästä hattuja tai muita päähineitä työssään, koska se todennäköisesti vaikuttaisi epäsuotuisasti joistakin rodullisista/etnisistä taustoista oleviin henkilöihin.

Mitä on rotuviha?

On lainvastaista tehdä julkisesti jotain henkilön tai ihmisryhmän rodun, ihonvärin, kansallisen tai etnisen alkuperän johdosta, joka todennäköisesti **loukkaa, solvaa, nöyryyttää tai pelottelee**.

Esimerkkejä rotuvihasta saattavat olla rotuun perustuen:

- loukkaava materiaali verkossa, mukaan lukien foorumeilla, blogeissa, sosiaalisessa mediassa ja videopalvelusivustoilla
- loukkaavat kommentit tai kuvat julkaisuissa, kuten sanoma- ja aikakauslehdissä, lehtisissä tai esitteissä
- loukkaavat puheet julkisissa kokoontumisissa
- halventavat kommentit julkisilla paikoilla, kuten kaupassa, työpaikalla, puistossa tai julkisissa kulkuvälineissä tai koulussa
- pelaajien, katsojien, valmentajien tai virkailijoiden halventavat kommentit urheilutapahtumissa.

Milloin loukkaava rotuun perustuva käytös ei ole lainvastaista?

Rotusyrjintälain tarkoituksena on tasapainottaa ihmisten oikeus vapaaseen viestintään ('sananvapaus') ja oikeus elää ilman rotuvihaa. Rotusyrjintälain mukaan seuraavat asiat eivät ole lainvastaista, jos ne on **"tehty kohtuullisesti ja vilpittömästi"**:

- **taideteoksessa tai -performanssissa** – esimerkiksi näytelmässä, jossa roolihenkilö ilmaisee rasistisia asenteita.
- **lausunnossa, julkaisussa, keskustelussa tai väittelyssä, jolla on aito akateeminen tai tieteellinen tarkoitus** – esimerkiksi keskustelussa ja debatissa yhteiskunnallisista periaatteista, kuten maahanmuutosta, monikulttuurisuudesta tai määrättyille ryhmille tarkoitetuista erityistoimenpiteistä.
- **tasapuolisessa ja tarkassa raportoinnissa yleisen edun nimissä** – esimerkiksi puolueettomassa sanomalehtiraportissa rasistisesta ja loukkaavasta käyttäytymisestä.
- **tasapuolisessa kommentissa**, jos kommentti ilmaisee henkilön vilpittömää uskoa.

Mitä voin tehdä, jos joudun syrjinnän tai rotuvihan kohteeksi?

Voit ottaa asian puheeksi suoraan kyseisen henkilön tai henkilöiden kanssa.

Jos se ei ratkaise asiaa, tai et halua tehdä sitä, voit kannella Australian ihmisoikeuskomitealle (Australian Human Rights Commission). Voit myös pyytää esimerkiksi asianajajaa, edustajaa tai ammattiyhdistystä tekemään kantelun puolestasi.

Kantelun tekeminen komitealle ei maksa mitään.

Kantelu tulee tehdä kirjallisena. Komitealla on tätä varten lomake, jonka voi täyttää ja postittaa tai lähettää faksilla, tai kantelun voi tehdä verkossa sivustollamme. Jos et pysty tekemään kantelua kirjallisena, voimme auttaa siinä.

Jotta kantelu on pätevä, on oltava kohtuullisesti perusteltavissa, että tapahtuma, josta kantelet, on lainvastaista syrjintää, ja väitteestä on annettava riittävästi tietoa, kuten mitä tapahtui, milloin ja missä se tapahtui ja ketkä olivat osallisina.

Kantelun voi tehdä millä kielellä tahansa. Jos tarvitset kääntäjää tai tulkkia, me voimme järjestää sen.

Mistä saan lisätietoja?

Australian ihmisoikeuskomitean yhteystiedot ovat:

Puhelin

Maanlaajuinen tietopalvelu (National Information Service): 1300 656 419 tai (02) 9284 9888
TTY: 1800 620 241 (maksuton)
Faksi: (02) 9284 9611

Postiosoite

GPO Box 5218
Sydney NSW 2001

Verkossa

Sähköposti: infoservice@humanrights.gov.au
Verkkosivusto: www.humanrights.gov.au

Kantelun voi tehdä verkossa osoitteessa
www.humanrights.gov.au/complaints_information/online_form/index.html.

Jos olet kuuro tai kuulovammainen, voit soittaa tekstipuhelimella (TTY) numeroon 1800 620 241. Tarvittaessa voimme järjestää Auslan-viittomakielen tulkin.

Jos olet sokea tai näkövammainen, voimme pyynnöstä antaa tietoa vaihtoehtoisissa muodoissa.

Muita tahoja, joihin voi ottaa yhteyden rotuvihakanteluista

Jos huolesi koskee loukkaavia ilmaisia mediaraporteissa, -lähetyksissä tai verkkosisällöissä, voit kannella asiasta Australian viestintä- ja mediaviranomaiselle (Australian Communications and Media Authority (ACMA)); mainoksista mainosstandardien lautakunnalle (Advertising Standards Board); tai sanomalehtijutuista Australian lehdistöneuvostolle (Australian Press Council).

Naapurien loukkaavan käytöksen johdosta voi pyytää apua tilanteen ratkaisuun paikalliselta oikeusapukeskukselta (Community Justice Centre), tai asuntoministeriöltä (Department of Housing), jos asut valtion omistamassa vuokra-asunnossa.

Jos joudut väkivallalla uhkauksen tai väkivaltaisen hyökkäyksen kohteeksi, ota yhteys poliisiin.

Yleistä oikeudellista neuvontaa

Jos harkitset kantelun tekemistä, saatat haluta asiassa oikeudellista neuvontaa tai apua ammattiyhdistykseltäsi. Yhteisölliset oikeusapupalvelut (Community legal services) voivat antaa syrjintään ja häirintään liittyvää maksutonta neuvontaa. Lähimmän yhteisöllisen oikeusapupalvelun yhteystiedot ovat täällä: www.nacrc.org.au/directory.

Vastuuvapauslauseke: Tämän infisivun tiedot on tarkoitettu vain ohjeeksi. Ne eivät korvaa oikeudellista neuvontaa.